GAZETA POLSKA

Prenumerata w miejscu kwartalnie złp. 12 — miesięcznie złp. 4. Ner pojedynczy gr. 10.

N^RO 28.

Prenumerata na prowincji z opłatą pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 30 Stycznia 1830 roku w Sobotę.

WIADOMOSCI HANDLOWE.

Giełda Warszawska dnia 29 Stycznia 1830 r.

Wexle.		żądano		płacono	
Amszterdam 250 z. h.	2 mies.	—	—	—	—
Berlin 100 tal.	2 mies.	594	—	594	—
Z krot. ter.	. . .	—	—	—	—
Gdańsk 100 tal.	2 mies.	594	—	—	—
z krot: ter:	. . .	—	—	—	—
Hamburg, 300 Mk.	2 mies.	903	—	902	—
Lipsk 100 tal.	3 mies.	—	—	—	—
Londyn, 1. l. szter.	2 mies.	41	25	41	22
Moskwa 100 r. b.	1 mies.	—	—	—	—
Petersburg ditto	1 mies.	—	—	—	—
Paryż, 300 fran.	2 mies.	—	—	—	—
Wiedeń, 150 zł. reń.	2 mies.	624	—	—	—
Wrocław, 100 tal.	2 mies.	—	—	—	—

Monety.	żądano		płacono	
Złoto Polskie za 100 zło.	—	—	—	—
Imperjały ros.	—	—	—	—
Dukaty Hol. nowe l sztuka	—	—	—	—
ditto stare. ważne	—	—	19	19
ditto na passir.	—	—	—	—
ditto austrjackie.	—	—	—	—
Frydrychsdory		—	—	—
Pruski kurant	—	—	—	—
ditto bilety kassowe	—	—	—	—
Assygna Ros.	—	—	179	20
Bilety bankowe aust: za 100f. R.	—	—	—	—
Einlesung Szeiny ditto	—	—	—	—

Papiery.	żądano		płacono	
Listy zastawne, (*)	99	15	98	22
Obligacje udziałowe po zł. 300	378	—	376	—
Assekuracje skarb:	—	—	—	—
Obligacje pragskie	—	—	—	—
Dow: k. centr. likwidacyjnéj.	—	—	—	—
ditto ditto za żołd.	36	—	35	—
ditto ditto za inne.	—	—	—	—
Zapisy drogowe.	—	—	—	—
Obligac. ros. 6 od 100 w assyg.	—	—	—	—
ditto ditto w srebrze.	—	—	—	—
ditto 5 od 100 w srebrze.	—	—	—	—
ditto 5 od 100 w Hamb. Cert	—	—	—	—
ditto ditto w Poz. Angl.	—	—	—	—

BERLIN. — *Dnia 26 stycznia.* — Listy zastawne polskie, żądano $98\frac{1}{8}$, płacono 98 za sto. — Obligacje udziałowe polskie z terminem ich dostawy na dzień 1 lutego, żądano $62\frac{1}{2}$, płacono $62\frac{3}{8}$; na 1 marca fix, żądano $62\frac{3}{4}$ płacono $62\frac{1}{2}$ za sztukę.

LONDYN. — *Dnia 12 stycznia.* — Na targu zbożowym nie zaszła żadna ważna odmiana, wyjąwszy że cło od żyta i jęczmienia, podwyższyło się o 1 s 6 d, na kwarterze. Ceny są następujące: pszenica gdańska i elblągska 58 do 62 s. ($44\frac{3}{4}$ do $53\frac{1}{1}$ złp. za korzec), wysokopstrokata 66 do 76 s. Jęczmień gdański i memelski 24 do 29 s. ($20\frac{3}{5}$ do $26\frac{3}{4}$ złp. za k.). Żyto pod kluczem rządowym 14 do 15 s. Owies do browarów 21 do 26 s; na obrok 16 do 23 s. Groch biały 30 do 34 s; kuchenny 36 do 38. Fasola gruba 31 do 33 s; drobna 34 do 38. — W tygodniu upłynionym dowieziono w zbożu zagranicznem: pszenicy 2067, grochu 90 kwarterów.

Ceny średnie ostatniego tygodnia.

	Sześcio tygodn.		Tygodniowa.		Cło	
	szyl.	pen.	szyl.	pen.	szyl.	pen.
Pszenica.	56	8	55	5	30	8
Jęczmień.	29	10	29	8	18	4
Owies.	21	6	21	8	15	3
Żyto.	31	10	30	7	22	9
Fasola.	34	—	32	3	18	3
Groch.	37	4	35	8	14	—

(*) Nie licząc w to wartości kuponu wynoszącéj gr. $12\frac{1}{2}$.

WIADOMOSCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE.

KROLESTWO POLSKIE.

— *Kommissja rządowa przychodów i skarbu.* — Zawiadamia interessowaną publiczność, iż według otrzymanéj odezwy ministra sekretarza stanu z dnia 27 grudnia r. z. Nr. 1477, kurs rubla srebrnego na rok bieżący przy poborze cła wchodowego i wychodowego w Rossji, tak od strony europejskiéj, jak i od azjatyckiéj, ustanowiony został z mocy opinji Rady państwa, przez Najjaśniejszego Pana, w dniu 4 (16) z. m. najłaskawiéj zatwierdzonéj, na trzy ruble, sześćdziesiąt kopijek assygnatami. — W Warszawie dnia 24 stycznia 1830 r. — W zastępstwie ministra prezydującego, radca stanu, *Plater.* — Sekrejener. *Miniewski.*

— *Obwieszczenie.* — Podpisany patron, jako obrońca z urzędu dodany Helenie Suscewiczowéj w moc postanowienia Trybunału cywilnego I instancji wdztwa Augustowskiego, wydziału II, z d. 13 lipca r. b. do Nr. 340 wydanego, oraz w moc art. 770 kodexu cywilnego, wzywa niniejszém sukcessorów i rościć mogących prawa do spadku po Justynie Suscewiczu, posiadaczu osady czynszowéj Kasztelaniszki, w ekonomji i gminie Maćków, obwodzie Sejneńskim, województwie Augustowskiém położonéj, w dniu 26 lutego roku przeszłego zmarłym, iżby takowe w przeciągu czasu trzechmiesięcznego po należytém wylegitymowaniu się, w rozprawie z W. Walentym Olędzkim, jako kuratorem tegoż spadku, udowodnili; w przeciwnym bowiem razie, Helena Suscewiczowa, jako małżonka po rzeczonym Justynie Suscewiczu, całej pozostałości zasądzenia sobie domagać się będzie. — Suwałki dnia 3 sierpnia 1829 r. — Albert *Krzymowski.*

Wiadomości Warszawskie.

— (*Nadesłane*) — Z przyjemnością zapewne dowie się tutejsza publiczność, że JP. Aloizy Teodorowich z Treviso, zwany Herkulesem Włoskim, najdaléj za trzy tygodnie okazywać tu będzie próby sztuki atletycznéj, oraz siły i zręczności swojéj, z któremi popisywał się z powszechném upodobaniem w Wiedniu, Monachjum, Augsburgu, Dreznie, Berlinie, Gdańsku, Królewcu i w wielu innych znakomitszych miastach. Jego widowiska zasługują na rzetelną pochwałę, a siła którą jest obdarzony, podobnież i zręczność z jaką ten młody Alcyd wykonywa najtrudniejsze sztuki, nadewszystko zaś nieporównana lekkość w jego postawach i ruchach, nietylko dają przekonanie że odbywał ćwiczenia swoje podług najlepszych wzorów, ale wprowadzają w zadumienie. Szczególniéj przemawia za nim ta okoliczność, że sztuki jego nie będą powtórzeniem tych, jakie okazywali przed nim sławny Lebesnier i słusznie wielbiony Rappo. Sztuki jego są zupełnie nowe, a sięgając aż do niepodobieństwa, wszędzie zapałem widzów przejmują. Spodziewać się należy, że i w naszém mieście z niemniejszém odznaczeniem przyjęty zostanie. *Przyjaciele sztuki.*

— Urzędnicy i znakomitsi mieszkańcy miasta Kalisza, ułożyli projekt zaprowadzenia bibljoteki publicznéj ze składek dobrowolnych.

— Tom drugi dzieła: *O wypalaniu wódki według najnowszych odkryć, przez J. Nepomucena* Kurowskiego, wyszedł z druku. Prenumeratorowie zechcą go odebrać w miejscach, gdzie prenumeratę złożyli. Wydawca spodziewa się, iż powiększona objętość dzieła tego o ⅓ część nad oznaczoną prospektem, usprawiedliwi go z opóźnionego nieco wydania. Cena sklepowa złp. 24.

— W obwodzie Stanisławowskim we wsi Dobrzynice Wielkie, pokazała się zaraza na bydło; po exenterowaniu sztuki padłéj, znaleziono żółć nadzwyczaj wielką i krew spieczoną na mózgu. Podobna choroba okazała się w Targówku i Łowiczu, środki lekarskie natychmiast przedsięwzięto, bydlęta padłe głęboko zakopano, komunikacje dróg obrócono, a sama zaraza już prawie ustała.

— W Radomiu nowa resursa bardzo dogodnie jest urządzona i coraz więcéj członków przybywa. Prócz wieczorów tańcujących, bywają wieczory konwersacyjne, jedne tylko dla mężczyzn, drugie wspólne i dla dam.

— Dziś zimna stopni 16.

AMERYKA PÓŁNOCNA. — (*Dalszy ciąg poselstwa prezydenta Jackson.*)

,,Powszechne, przy podwyższeniu ceł naszych na zagraniczne płody i wyroby fabryczne zachować się mające prawidło, postawi własne nasze wyroby z innemi krajami w stosownéj konkurencji, a powody przekroczenia tego prawidła, mogą się stać zgubne w czasie wojny, względem pierwszych potrzeb życia. Przy zastanowieniu się nad trudnością i delikatném postępowaniem względem takich działań, pokazuje się, iż bardzo ważną jest, przedsiębrać je zawsze z największą ostrożnością. Liczne postanowienia względem przedmiotów przemysłu, mające wpływ na ich cenę, a które mogą sprowadzać nowemi kanałami kapitały, zawsze stają się powodem niebezpiecznych spekulacji i strat. Dla tego też przy naradach względem tych ważnych przedmiotów, powinnyby patrjotycznemu zamiarowi popierania dobra powszechnego, ustąpić miejscowe względy i przesądy. Wszystkie usiłowania aby połączyć je z istnącemi teraz walkami stronnictw, szkodliwie tylko działać mogą, i powinnyby być na zawsze zaniechane. W podobnych wypadkach powinny nami kierować wyższe i czyściejsze pobudki. Prawodawstwo uległe takim sprężynom, nie może nigdy być trafne, i nie będzie przyjmowane od narodu, którego miłość ojczyzny nie ogranicza się na pojedyncze części, i który przystępny jest dla ducha uległości i oszczędzania, który nadał życie politycznemu naszemu związkowi, i który go dotychczas utrzymuje. Pomijając wszelkie rachuby politycznéj przewagi, powinnyby się połączyć wschód, zachód, północ i południe, dla wzajemnego ulżenia sobie ciężarów, na które jeden z nich słusznie się żali. Rolnictwo ściśle połączone w ojczyźnie naszéj z wszystkiemi innemi gałęziami, przewyższa wszystkie ważnością, i dla tego nie widzę potrzeby polecać je szczególniejszy WPanów baczności. Co się tycze handlu i rękodzieł, te dla tego zasługują na zachęcenie od rządu, ponieważ przyczyniają się do podwyższenia ceny płodów rolniczych, i do obszerniejszego użycia ich na potrzeby i wygody towarzyskiego życia. Zwracając uwagę na to, iż wkrótce nie będzie potrzebny fundusz umarzania długów, cło wchodowe od artykułów, niemogących należeć do konkurencji z naszemi płodami, przy modyfikacji taryffy, powinno najpierwéj zwrócić uwagę kongressu. Najznaczniejszemi z pomiędzy tych, są kawa i herbata; stanowią one wielkie artykuły konsumpcji w głębi kraju, i dla wszystkich klass stały się niezbędnie potrzebne. Zniżenie ceł na nie nałożonych, uważane będzie jako powszechne dobrodziejstwo, lecz aby równie jak wszystkie z handlem połączone prawa, były stósowne i nieszkodliwe, trzeba aby zostały wprowadzane stopniowo i w pewny sposób.

,,Pomyślność publiczna wynika z pomnożonego przedaż publicznych gruntów dochodu, równie jak z poboru opłat i beczkowego, który mimo ceł dodatkowych aktem z dnia 19 maja 1828 zarządzonych, ciągle był równy. W urzędzie skarbowym wynosił bilans dnia 1 stycznia 1829 r. 5,972,435 dollarów 81 cent. Dochody na rok bieżący przyjęto na 24,602,230 dol., wydatki zaś w tym samym czasie na 26,164,595 dollarów, tak iż z 1 stycznia przyszłego roku pozostanie się w skarbie przewyżka 4,410,070 dollarów 81 cent. W ciągu bieżącego roku, będzie spłacona na dług publiczny, summa 12,405,005 dollarów, 80 cent., tak, iż cały dług rządowy wynosić będzie z pierwszym stycznia przyszłego r. 48,565,400 dollarów, licząc w to 7 miljonów podpisanych dla banku Zjednocz. Stanów w obligacjach 5-procentowych. Dnia 1 lipca roku bieżącego, zapłacono na poczet długu krajowego 8,715,462 dollarów, 87 centim. Obawiano się, iż nagłe dobycie tak znacznéj summy z banków w których była złożona, i do tego jeszcze w czasie powszechnego braku pieniędzy, będzie miało bardzo niekorzystny wpływ na interesa w styczności z bankiem będące, lecz staranność urzędu skarbowego, równie jak stósowne rozporządzenia urzędników banku, zapobiegły wyniknąć mogącym niedogodnościom. Stan takowy skarbu, wystawia nam w bardzo korzystném świetle środki pomocnicze narodu i przedstawia nam pocieszający widok, iż przy zręczném kierowaniu rządu, dług publiczny w bardzo krótkim czasie zostanie wypłacony. Skoro to nastąpi, ludność nasza zostanie uwolniona od wielkiéj części ciążących ją podatków, i nietylko będzie mieć wię-

ksze pobudki do zamiłowania ojczyzny, lecz nadto pomnożone środki do obszerniejszych przedsiębierstw prywatnych. Także i zasiłki pieniężne Zjednocz. Stanów będą pomnożone i będą mogły być obracane na publiczne wychowanie i inne przedmioty, gdy tymczasem administracja federacyjna będzie miała zbywające fundusze, do popierania wszelkiemi prawnie dozwolonemi środkami dobra powszechnego. Nie zdaje się podobném do prawdy, aby po spłaceniu publicznego długu, jakakolwiek zmiana w taryffie na zasadach opartéj miała zostawiać skarb rządowy bez znacznéj przewyżki w bieżących rządu potrzebach. Zbliża się czas kiedy użycie dochodu krajowego na opłatę długu publicznego już nie będzie potrzebne, i że rozrządzenie przewyżką dochodów, stanie się przedmiotem rozwagi kongresu, a możnaby powiedzieć iż szczęściem jest dla kraju że jeszcze w tym względzie nic nie postanowiono. Jeżeli rozważymy z jakiemi trudnościami dotychczas były połączone wszystkie zezwolenia pieniężne, dążące do wewnętrznego ulepszenia kraju, i jeżeli zastanowimy się nad tém, jakie według dotychczasowych doświadczeń wynikną trudności, skoro rząd główny będzie miał do zarządzenia podobne przedmioty, tedy spodziewać się należy, że zgodzą się na plan, któryby pogodził różnorodne interesa stanów i wzmocnił bardziéj łączący je węzeł. Każdy członek unji będzie korzystał równie w czasie pokoju jak wojny, jeżeli będzie ulepszona żegluga, i jeżeli w rozmaitych prowincjach zostaną założone nowe gościeńce. Starajmyż się więc dokonać to w sposób wszystkich równo zaspokajający: dotychczasowe w tym względzie postępowanie uznało wielu naszych spółobywateli za uchybianie konstytucji; inni uważali je jako niedostateczne, a wszyscy czują iż kosztem jedności postępowano przy zgromadzeniach prawodawczych. Dla zapobieżenia tym niedogodnościom, zdaje mi się iż najstosowniejsze i najsprawiedliwsze użycie przewyżki etatu, będzie stosunkowy jéj podział między rozmaite stany w miarę ich zastępstwa, a gdyby środek ten nie zdawał się usprawiedliwiony konstytucją, tedy byłoby odpowiednie przedstawić stanom upoważniającą do tego poprawkę. Uważam ja powołanie do źródła władzy i gdzie wpływ jéj nieodzownie jest potrzebny dla dobra powszechnego, jako najświętszy nasz obowiązek. Krajowi naszemu bardziéj niż któremukolwiek innemu, powierzyła opatrzność przestrzeganie wielkiego prawidła: *„być wiernym dla napisanych ustaw.“* Gdyby to w nas zaginąć miało, tedy wszystkie nadzieje ztąd wypływające byłyby zniszczone. Każdy przyznać musi, że rząd nasz powinien się składać z spokojnych pewnemi prawidłami określonych, a nie wszystko obejmujących władz, i naszym to jest obowiązkiem, zachować charakter, jaki nadać mu założyciele zamierzali.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

ANGLJA. — *Z Londynu d. 15. stycznia.* — Na rachunek xięcia Welingtona który wydał najmniéj 50,000 fnt. szt. na reperację pałacu swego Apsley—House, złożono w tych dniach 620,000 fnt. szt. na banku. Na niekiedy piérwéj, zakupił xiąże papierów publicznych za 170,000 fnt. szt. — Z tego powodu jedna z gazet powiada: xiąże Wellington ma tak znaczne dochody z dóbr i pensji tak krajowych jak zagranicznych, że przy pracy i zatrudnieniach któremi jest obarczony, pieniędzy swoich przeżyć nie może.

— Donoszą z przylądka Dobréj-nadziei, że w zatoce Simon skonfiskowano okręt z niewolnikami, który tam z Jawy zawinął.

— Listy pisane z Indji wschodnich zgadzają się jednomyślnie na to, że zamierzona redukcja w żołdzie wojskowym, sprawiła powszechne i bardo mocne nieukontentowanie: Żona wielkorządcy otrzymała list bezimienny z ostrzeżeniem, aby mąż jéj zamierzonéj podróży zaniechał, gdyż zrobiono zamach na jego życie.

— Późniejsze listy z Laguaira donoszą pod d. 20 listopada, że zawołano już do Walencji zgromadzenie w celu naradzenia się względem oddzielenia się Wenezuelli od Kolumbji. W tychże listach zapewniają, że powstanie jenerała Kordowy było w związku z niniejszym zamiarem.

FRANCJA. — *Z Paryża d. 18 stycznia.* — Mówią, że pan Brunel podał plan do tunelu pod Sekwaną, między *Pont royal* a *Pont des arts.*

— *Gazette* powiada, że może być iż niektórzy parowie wypracowali przełożenie do króla, ale zaprzecza aby było królowi podane.

— Ubodzy w Bordo zebrawszy się w znacznéj liczbie do blisko do 500, udali się w aleje zwane Boutant gdzie wycięli do 10,009 sztuk najpiękniejszych drzewin. Użyto przeciwko nim żandarmerji, a lubo tęga jest i dokuczająca zima, nic przecież ich zuchwalstwa usprawiedliwić nie może, bo magistrat miasta Bordo ubogich dostateczną ilością drzewa zaopatrywał. Najwięcéj zrządzono szkody na gruncie bywszego prezesa izby deputowanych, pana Ravez.

— Admirał Missiessi wydał pisemko, w którém dowodzi, że 40 miljonów rocznie, są dostateczne na opędzenie przy dobréj administracji wszelkich wydatków marynarki. To pismo zrobiło w wydziale morskim troskliwe wrażenie.

— Do Tulonu posłano rozkaz przygotowania kilku tysięcy rac kongrewskich, które na kwieciań mają być gotowe a będą do użycia przeciw Algierowi wzięte. Przyspasabiają także znaczne zapasy rozmaitéj amunicji, co wszystko wskazuje, że wojna z Algierem stanowczo popiérana będzie.

HISZPANJA. — *Z Madrytu d. 7 stycznia.* — Nie wątpią teraz że wkrótce nastąpi pobór 30,000 rekrutów; król bowiem przyjął bardzo dobrze ofiarę miasta Kadyxu względem nowéj przeciwko Mexykowi wyprawy. Przeznaczają już nawet na dowódcę markiza Amaillas lub jenerała Cruz. O tym ostatnim miał król wyrzec te słowa, gdy mu o klęsce wyprawy doniesiono: „To byłoby nie nastąpiło, gdybym był w stanie posłać tam jenerała Cruz z 12,000 wojskiem.“

— Mówią tu bardzo mocno o zmianie ministrów: pan Ofalia ma zająć miejsce pana Salmon, ale nie masz w tém jeszcze nic pewnego.—Słychać że królowa jest trochę słaba. Królestwo Jmci Neapolitańscy opuszczą Madryt między 1 a 10 lutego. — Przełożenia pana Medicis nie skutkowały na tutejszych ministrach.

PORTUGALJA. — *Z Lisbony d. 30 grudnia.* — Rząd obawiając się rozruchów w stolicy, wzmocnił jéj załogę jednym pułkiem jazdy i jednym pułkiem piechoty, które z Oporto ściągnięto. Do Oporto posłano milicje prowincjonalne, gdzie jeszcze jeden pułk linjowy pozostał.

— Nie masz dnia w którymby nie wysełano na lewy brzeg Tagu, pak z rozmaitemi kosztownościami, pieniędzmi i z srebrnemi oraz złotemi sprzętami, co wszystko pod mocną strażą do Pinheiro odchodzi. Zabrano także i kassę instytutu ubogich, a to pod pozorem, że w dotychczasowém umieszczeniu nie była dosyć bezpieczna. Nie wiadomo nikomu, jakie są prawdziwe zamiary Don Miguela.

WIADOMOSCI NAUKOWE.

O młóceniu tretowaniem zboża.

Przez Ferdynanda Biesiekierskiego, gospodarza systematu wielopolowo-płodo-zmiennego, członka towarzystwa ekonomicznego w Prusach, autora rozprawy o użyciu w rolnictwie materji uniwersalnéj.

Znaczny u nas brak rąk w stosunku wielkich obszarów ziemi, dał się nam tym dotkliwiéj uczuć tego roku przez chorobę ludzi w najinteressowniéjszym czasie, ztąd opóźniony oziemiunny siew przeszkadzany deszczem, był trudny do uskutecznienia. Kujawy szczególniéj wystawiają nam obraz smutnéj dla wielu obywateli przyszłości. — Widziano folwarki z końcem listopada: w połowie, a niektóre nawet w trzeciéj części ledwo zasiane, co gorsza, widziano sprzęt jarzyn a nawet i oziemin. . .

W takim kraju są niezbędną potrzebą machiny, bo jeśli Anglja przy tak wielkiéj swéj ludności, nieledwie każdy ruch w rolnictwie chce zastąpić machiną, bąć to za pomocą cylindrow (*a*), albo za pomocą siły pneumatycznéj (*b*), lub wreszcie termicznéj (*c*); tedy u nas usiłowanie takowe tym bardziéj winno być na względzie z strony rządu i prywatnych.

Mamy wprawdzie już dobre młockarnie, siewniki, sieczkarnie, machiny do sprzętu siana, a podobno nawet i sprzętu zboża, ale wynalazcy mając patent swobody, wielką cenę na takowe kładą, a tym sposobem odstraszają nawet możniéjszych rolników od nabywania. Ztąd ziemiaństwo nasze, dopóki zasilone machinami nie będzie, zawsze w obecnym stanie mierności pozostanie. Nie smućmy się jednak rolnicy! ten rząd troskliwy, który nie szczędzi kosztów na zakłady naukowe, ale z wysileniem ożywia przemysł na zakłady fabryczne i rękodzielne, który wszystkiemu temu nadaje popęd i ruch, co wznosi i przyspiesza kulturę, a prowadzi do zamożności i dobrego bytu, ten sam rząd przyjdzie i nam w pomoc przez upowszechnienie rolniczych machin, bo wie, że dobry byt ogółu obywateli, stanowi dopiero niezachwianą siłę rządu. — Nim jednak do tego przyjdzie, pośpieszam strapieni rolnicy z mojem postrzeżeniem, które może w znacznéj części zastąpi machinę młockarni, a lubo za pomocą sił zoolicznych (*d*), oszczędzi się jednak wam rąk i zasłoni od tak wielkich strat jakie w tym roku dolegliwie doznaliście. Jest to młocenie tretowaniem. Podobnéj młocki ślad spostrzegłem w bardzo odległych czasach; potrzeba, ta mistrzyni wielkiego wynalazku, nauczyła jeszcze Hebrejczyków sposobu tego, dla czego ich prawodawca w swych moralnych ustawach zalecił w tym przedmiocie ludowi temi słowy; „nie zawięzuj wołowi gęby gdy ci zboże wydeptuje" (non alligabis os bovi trituranti). Temi czasy nawet w Niemczech z wielkim skutkiem rzepaki zaraz w polu wydeptują; ale ja z przekonania zapewniam, że nietylko rzepaki, lecz nawet pszenica i żyto da się przewybornie wydeptać, byle tylko zaraz w polu upatrzywszy w żniwa suche z upałem powietrze, tę robotę przedsiębrać, a zimą podczas suchych tęgich mrozów. Czterech zręcznych ludzi, ośm koni i dwoch niedorostków, na znaczny nawet wysiew przez kilka dni łatwo namłócą zboża do całego siewu, postąpiwszy następującym sposobem.

Zaraz w miéjscu sprzętu, np. pszenicy, urównać dwa klepiska odległe o kilkanaście kroków od siebie; takie klepisko może być długie do 50 łokci a szerokie tak aby wygodnie cztery rzędy snopków rozwiązanych, kłosami do siebie leżały. Kiedy więc czterech żwawych i zręcznych parobków już rozścielili przez całą długość sposobem powyższym na jednym z tych dwóch klepisk, w ten czas wjeżdża dwa cugi koni, którémi powoduje dwóch chłopaków jeżdząc z początku stępą a potem kłusem. Dozorujący winien dać baczność, ażeby tretowanie wszędzie nastąpiło. Podczas téj roboty na tém klepisku, na drugim rozścielać powinni parobcy, a po ukończeniu winny tu konie przejść, a na tamtym ludzie mają przewrócić i ogarnąć, tak na przemian postępując, dopóki nie osądzi dozorca, że na jednym z tych klepisk już nie ma w słomie ziarn; kiedy to spostrzeże każe przejść cugom dla dodeptania na drugiém klepisku, a natém każe ludziom dobrze wytrząść wywiązać i rozścielić na nowo, poczém przywołać chłopców tu z końmi a przejdzie z ludźmi dla uskutecznienia tejże roboty na tamtym klepisku. Tym samym sposobem młócić można zimą podczas suchych mrozów na dwóch klepiskach; jednak odrażałem się od téj roboty zimą, szczególniéj około pszenicy, z powodu niepodobnego utrzymania koni od nieczystości, a przezto pszenica w miéjscach tych kolor czerwony przybrawszy, w przedaży mniéjszą wartość miała. Grochy jednak, wyki, koniczyny, szpergle, ścieląc po pas koniom, młóciłem z wielką oszczędnością rąk, tak, że co cepem wybiło 16 ludzi, to niezawodnie 6 ludzi i 9 koni przez dzień uskuteczniło.

Doświadczać tego, sądzę, że nietylko użyteczna rzecz będzie dla folwarków obszernych, bezludnych, niemających młockarń; ale nawet i dla folwarków posiadających też machinę; gdyż jak wiadomo że są zboża, szczególniéj grochy, wyki, rzepaki i t. d. które młockarnia nie wymłaca.

Szanowni Rolnicy! z przyjemnością pośpieszam zwrócić na ten przedmiot uwagę waszą a szczęśliwy będę, jeśli przez ten sposób oszczędzicie sobie robocizny w żniwa tak potrzebnéj.

(*a*) Cylindry czyli koła zębate.
(*b*) W machinach pneumatycznych, działa powietrze n p. jak w wiatrach i t. d.
(*c*) W machinach termicznych działa para.
(*d*) Siłami zoolicznemi w mechanice nazywamy siły ludzkie i zwierzęce.

— Wczoraj wyciągnięto z koła loterji liczbowéj następujące numera: 15, 34, 30, 85, 35.

WIDOWISKA W STOLICY

TEATR NARODOWY. — *Chłop miljonowy* czyli *Dziewczyna z świata czarownego.*

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP. PRZY ULICY ŻABIEJ Nro 472.

DODATEK do Nru 28 GAZETY POLSKIEJ z r. 1830.

— *Kommissja województwa Krakowskiego.* — Podaje do publicznéj wiadomości, iż następujące dzierżawy propinacyjów w dobrach rządowo - górniczych expirują w r. b. i są do dalszego jednorocznego wydzierżawienia przez plus licytacyę, a mianowicie w obwodzie Olkuskim położone: — 1.) Dąbrowy i na kopalni Reden z dniem ostatnim października r. b. expirująca. — 2.) W Gołonogu expirująca z dniem ostatnim maja r. b.; podobnież i — 3.) W Porąbce i na kopalni Niemce. — W obwodzie Kieleckim położone expirujące z dniem ostatnim maja r. b. — We wsiach Bilczy, Kuby i Bieleckie Młyny; — 5.) We wsiach Kowali i Posłowicach; — 6.) W miedzianéj Górze i Dąbrowy.

Licytacja odbędzie się w biórze kommissji województwa Krakowskiego w izbie sessjonalnéj w terminach i od sum dotychczasowych, niemniéj według dotychczasowych warunków; — Piérwszych w dniu 15 lutego r. b. od summy zł. 9675; — drugiéj w dniu 16 lutego r. b. od summy zł. 4002; — trzeciéj w dniu 17 lutego r. b. od summy zł. 2500; — czwartéj w dniu 19 lutego r. b od summy zł. 2324; — piątéj w dniu 19 lutego r. b. od summy zł. 1152; — szóstéj w dniu 20 lutego r. b od summy zł. 1801.

Chęć przeto mających wzięcia w dzierżawę powyższych propinacji kommissja wojewódzka wzywa, ażeby w miejscu i terminie wyżéj oznaczonych stawili się zaopatrzeni w potrzebną do dzierżawy propinacji kwalifikacje i w pieniądze na vadium wyrównywające $\frac{1}{4}$ części summy do licytacji oznaczonéj, nadmieniając, że dozwolone jest kobietom dzierżawienie propinacji w dobrach rządowych z wyłączeniem starozakonnych obojga płci. — W Kielcach dnia 7 stycznia 1830 r. — Za prezesa, *Paprocki.* — Sekretarz jeneralny, *Zamojski.*

— *Kommissja województwa Krakowskiego.* — W wykonaniu trzech rozporządzeń kommissji rządowéj przychodów i skarbu dnia 23 grudnia r. z. Nro $\frac{84132}{17823}$, dnia 23 grudnia r. z. Nro $\frac{86271}{18272}$ i dnia 23 grudnia r. z. Nro $\frac{56790}{11133}$, gruntujących się na dekrecie Najjaśniejszego Pana w Odessie pod dniem 19 sierpnia 1828 zapadłym, podaje do powszechnéj wiadomości, iż w dniach 22, 23 i 24 lutego r. b. począwszy od 11 godziny zrana, odbywać się będzie w biórze kommissji wojewódzkiéj, w sali sessjonalnéj, publiczna licytacja na sprzedaż dóbr rządowych:

a.) W dniu 22 lutego dóbr rządowych w obwodzie Miechowskim położonych, a składających się: z wsiów Rzędowice, Przybyłowice i Cisie z folwarków Rzędowice, Rędziny, Cisie, z propinacją w całych dobrach, z młyna wodnego w Rzędowicach, z rybołostwa dzikiego i lasu.

b.) W dniu 24 lutego dóbr Boronice w obwodzie Miechowskim położonych, a składających się, z wsi i folwarku tegoż nazwiska, propinacji i lasu przyległego.

c.) W dniu 23 lutego, realności, Kustodia Głogowiny, w obwodzie Miechowskim położonéj, a składających się z dwóch osad wiejskich i folwarku.

Przestrzeń ogólna piérwszych dóbr, wynosi włók 151 morg. 25, pręt. 282 miary nowo polskiéj, dwóch drugich przestrzeń jeometrycznie pomierzona nie jest.

Licytacja zaczynać się będzie od summy: — Rzędowie zł. 85,940 gr. 20; — Boronie zł. 18,873 gr. 26; — Głogowian zł. 2531 gr. 10, srebrem lub w listach zastawnych koloru białego, nominalnéj wartości.

Oprócz postąpionéj na licytacji summy, obowiązany będzie plus licytant, opłacać skarbowi corocznie kanon w dwóch ratach: z piérwszych dóbr, zł. 3821 gr. 21; z drugich zł. 797 gr. 25, z trzecich zł. 126 gr. 7, z wolnością jednak spłacenia takowego monetą brzęczącą; nadto przejmie pożyczkę od Towarzystwa kredytowego ziemskiego w summie na dobra Rzędowice zł. 110,800 na Boronice zł. 34,000 zaciągnioną, od któréj przez lat następne 24 wnosić będzie do kassy tegoż Towarzystwa, prawem sejmowém z dnia 13 czerwca 1825 r. ustanowioną opłatę. — Oprócz podatków i ciężarów do tych dóbr przywiązanych, opłacać się będzie także nowo ustanowiony podatek ofiary z piérwszych dóbr zł. 1691 gr. 25; z drugich zł. 1039 gr. 21; z trzecich zł. 59 gr. 24.

Każdy przystępujący do licytacji winien złożyć vadium, na dobra Rzędowice zł. 12,075 gr. 12; na Boronice, zł. 2955 gr. 20; na Głogowiany zł. 253 gr. 4 w srebrze lub listach zastawnych, a nadto utrzymujący się przy licytacji, obowiązany będzie zaraz złożyć drugą podobną ilość.

O innych warunkach licytacji, każdy chęć kupna mający, poweźmie wiadomość w biórze kommissji wojewódzkiéj, gdzie nawet warunki kupna wraz z tabellą źrodła intraty wykazującą, na drzwiach sekcji ekonomicznéj, wywieszone są.

Wolno jest każdemu chęć licytowania mającemu, o stanie obecnym dóbr na gruncie przekonać się.

(Data i podpisy jak wyżéj.)

— *Kommissja województwa Mazowieckiego.* — W wykonaniu rozporządzeń kommissji rządowéj przychodów i skarbu daty 28 października r. z. Nro $\frac{74772}{14762}$ i 11 listopada r. z. Nro $\frac{74772}{15098}$, gruntujących się na dekrecie Najjaśniejszego Pana w Odessie pod dniem 19 sierpnia 1828 r. zapadłego, podaje do publicznéj wiadomości, iż w biórze kommissji wojewódzkiéj przy ulicy Przejazd w domu rządowym Nro 616, na piérwszém piętrze w sali sesjonalnéj odbywać się będzie publiczna licytacja na sprzedaż dóbr rządowych: — 1) Bronisław w ekonomji Radziejów, obwodzie Kujawskim; — 2) Niedrzewia w ekonomji Gostynin, obwodzie Gostyńskim położonych, składających się: — Ad 1) Z folwarku i wsi Bronisław z wiatrakiem; — Ad 2) Z folwarku i wsi Niedrzewia.

Licytacja zaczynać się będzie: — Ad 1) od summy złp. 83,685 gr. 1; — Ad 2) od summy złp. 28,797 gr. 5, w srebrze albo listach zastawnych koloru białego w nominalnéj wartości. Oprócz postąpionéj na licytacji summy, obowiązany będzie pluslicytant skarbowi opłacać w dwóch ratach: — Ad 1) złp. 4,024 gr. 7; — Ad 2) złp. 1,378 gr. $2\frac{1}{2}$, kanonu rocznego z wolnością wszakże spłacenia takowego monetą brzęczącą.

Nadto przyjmie pożyczkę od towarzystwa kredytowego ziemskiego: — Ad 1) w summie złp. 37,300; — Ad 2) w summie złp. 14,400 zaciągnioną, od któréj przez następne 24 lata wnosić będzie do kassy tegoż towarzystwa pra-

wem sejmowém z d. 13 czerwca 1825 ustanowioną opłatę.

Oprócz podatków i ciężarów do tych dóbr przywiązanych opłacać się także będzie nowoustanowiony podatek ofiary w ilości: — Z Bronisława złp. 792 gr. 5; — 2) Z Niedrzewia złp. 287 gr. 2.

Każdy przystępujący do licytacji winien złożyć vadium: Ad 1) złp. 9,540 gr. 14; — Ad 2) złp. 3,332 gr. 5, w monecie srebrnéj kurs w kraju mającéj lub w listach zastawnych, a nadto utrzymujący się przy licytacji, obowiązany będzie zaraz złożyć drugą podobną ilość to jest: — Ad 1) złp. 9,540 gr. 14; — Ad 2) złp. 3,332 gr. 5.

Termina do licytacji przeznacza kommissja wojewódzka: Ad 1) na dzień 1 kwietnia r. b.; — Ad 2) na dzień 8 tegoż miesiąca i roku. — Licytacje od godziny 11 zrana zaczynać się będą. O wszystkich innych prócz powyższych warunkach licytacyjnych, każdy chęć kupna mający powezmie wiadomość w biórze kommissji wojewódzkiéj, gdzie nawet warunki kupna wraz z tabellą źródła intraty wykazującą, na drzwiach przy wejściu do sali sesjonalnéj wywieszone będą.

Wolno jest każdemu chęć licytowania mającemu o stanie obecnym dóbr na gruncie przekonać się; w którym to celu do miejscowych dzierżawców zgłosić się należy.—W Warszawie dnia 2 stycznia 1830 roku. — Radca stanu prezes, R. *Rembieliński*. Sekretarz jeneralny *Filipecki*.

— *Kommissja województwa mazowieckiego*. — W wykonaniu rozporządzenia kommissji rządowéj przychodów i skarbu z dnia 28 grudnia r. z. Nro $\frac{68622}{14644}$, gruntującego się na dekrecie Najjaśniejszego Pana w Odessie pod dniem 19 sierpnia 1828 r. zapadłego, podaje do publicznéj wiadomości: iż w biórze kommissji wojewódzkiéj przy ulicy Przejazd w domu rządowym Nro 646, na pierwszém piętrze, w sali sesjonalnéj, odbywać się będzie publiczna licytacja na sprzedaż dóbr rządowych Szczawin z Swędowem w ekonomji Zdziechów i Dmosin, obwodzie Rawskim położonych, a składających się z folwarku Szczawin, z wsi Szczawiny i z wsi Swędów i z lasu. Licytacja zaczynać się będzie od summy złp. 93,506 gr. 11 w srebrze albo w listach zastawnych koloru białego w nominalnéj wartości.

Oprócz postąpionéj na licytacji summy, obowiązany będzie pluslicytant skarbowi opłacać w dwóch ratach złp. 4,528 gr. 18 kanonu rocznego z wolnością wszakże spłacenia takowego monetą brzęczącą. Nadto przyjmie pożyczkę od towarzystwa kredytowego ziemskiego w summie złp. 34,200 zaciągnioną, od któréj przez następne dwadzieścia cztery lata wnosić będzie do kassy tegoż towarzystwa prawem sejmowém z dnia 13 czerwca 1825 roku ustanowioną opłatę.

Oprócz podatków i ciężarów do tych dóbr przywiązanych, opłacać się także będzie nowoustanowiony podatek ofiary w ilości złp. 456 gr. 15.

Każdy przystępujący do licytacji winien złożyć vadium złp. 10,425 gr. 6 w monecie srebrnéj kurs w kraju mającéj, lub w listach zastawnych, a nadto utrzymujący się przy licytacji obowiązany będzie zaraz złożyć drugą podobnąż ilość, to jest złp. 10,425 gr. 6.

Termin do licytacji poczynać się mający od godziny 11 zrana, przeznacza kommissja wojewódzka na dzień 25 lutego r. b.

O wszystkich innych prócz powyższych warunkach licytacyjnych, każdy chęć kupna mający, powezmie wiadomość w biórze kommissji wojewódzkiéj gdzie nawet warunki kupna, wraz z tabellą źródła intraty wykazującą na drzwiach przy wejściu do sali sessjonalnéj wywieszone będą.

Wolno jest każdemu chęć licytowania mającemu o stanie obecnym dóbr na gruncie przekonać się, w którym to celu do miejscowych dzierżawców zgłosić się zechcą. — W Warszawie dnia 13 stycznia 1830 roku.

(*Podpisy jak wyżej.*)

— *Kommissja województwa Mazowieckiego*. — W wykonaniu dwóch rozporządzeń kommissji rządowéj przychodów i skarbu daty 30 grudnia r. z. Nr. $\frac{77674}{16825}$ i d. 30 grudnia t: r. Nr. 768 gruntujących się na dekrecie Najjaśniéjszego Pana w Odessie pod dniem 19 sierpnia 1828 r. zapadłego; podaje do publicznéj wiadomości: iż w biórze kommissji wojewódzkiej przy ulicy Przejazd w domu rządowym Nr. 646, na piérwszém piętrze, w sali sessjonalnéj, odbywać się będzie publiczna licytacja na sprzedaż dóbr rządowych: — 1) Zale i Swiechy: — 2) Orszewice; obydwóch w ekonomii Brysk obwodzie Łęczyckim położonych; a składających się: — Ad 1) Z folwarku Żale, i z wsi Swiechy i Stugi; — Ad 2) Z folwarku i wsi Orszewice.

Licytacja zaczynać się będzie: — Ad 1) Od summy zł. pol. 36681 gr. 9; —Ad 2) Od summy zł. pol. 16596 gr. 28 w srebrze albo w listach zastawnych koloru białego w nominalnej wartości.

Oprócz postąpionéj na licytacji summy, obwiązany będzie plus-licytant skarbowi opłacać w dwóch ratach; — Ad 1) Zł. pol. 1743 gr. 3½; — Ad 2) Zł. pol. 788 gr. 7. kanonu rocznego, z wolnością wszakże spłacenia takowego monetą brzęczącą, nadto przyjmie pożyczkę od towarzystwa kredytowego ziemskiego: — Ad 1) W summie zł. p. 21200; — Ad 2) W summie zł. pol. 9700, zaciągnioną, od któréj przez następne dwadzieścia cztery lata wnosić będzie do kassy tegoż towarzystwa, prawem sejmowém z dnia 13 czerwca 1825 r. ustanowioną opłatę.

Oprócz podatków i ciężarów do tych dóbr przywiązanych, opłacać się także będzie nowo ustanowiony podatek ofiary w ilości: — Ad 1) Zł. pol. 324 gr. 13; — Ad 2) Zł. pol. 154 gr. 12.

Każdy przystępujący do licytacji winien złożyć vadium Ad 1) Zł. pol. 4334 gr. 7; — Ad 2) Zł. 1964 gr. 14 w monecie srebrnéy, kurs w kraju maiącéj, lub w listach zastawnych; a nadto utrzymujący się przy licytacji obowiązany będzie zaraz złożyć drugą podobną ilość, to jest: — Ad 1) Zł. pol. 4334 gr. 7; — Ad 2) Zł. pol. 1964 gr. 14.

Termin do licytacji wyznacza kommissja wojewódzka na dzień 23 lutego r. b. — Licytacja zacznie się o godzinie 11 zrana — O wszystkich innych warunkach licytacyjnych prócz powyższych, każdy chęć kupna mający, powezmie wiadomość w biórze kommissji wojewódzkiéj, gdzie nawet warunki kupna, wraz z tabellą zrzódła intraty wykazującą na drzwiach przy wejściu do sali sessjonalnéj wywieszone będą.

Wolno jest każdemu chęć kupna mającemu o stanie obecnym dóbr na gruncie przekonać się, w którym to celu do miéjscowego naddzierżawcy zgłosić się należy. W Warszawie d. 14 stycznia 1830. (*podpisy jak wyżej*)